

Kirsten Madsen

I branchen som sådan er etikken i højsædet - og for mig er det noget helt grundlæggende. Både i samværet med de efterladte og afdøde, skal der være ære og respekt.

Det er Kirsten Madsen, den ene halvdel af begravelsesforretningen »Kirsten & Rejner« i Aabenraa, der udtaler sig sådan.

Sammen med sin samlever, Rejner Saks, har hun virket som selvstændig bedemand i knap et år og før den tid var hun i to og et halvt år ansat hos en af byens andre bedemænd.

Vores samtale finder sted på begravelsesforretningens kontor på Skibbroen, lige ud for Sydhavn. Her har de to bedemænd indrettet sig i lyse og venlige lokaler, hvis vægge iøvrigt udsmykkes af skiftende kunstnere. Et hyggeligt samtale-hjørne er der også blevet plads til, og det er mens vi sidder her - med en duftende kop kaffe foran os - at vi får lejlighed til at stille Kirsten Madsen et par uddybende spørgsmål omkring hendes daglige virke.

Løber der en rød tråd, gennem det du foretager dig?, vil vi vide, og efter en lille tænkepause, svarer vores værtinde: - Ja, det gør der, men jeg vil nok hellere kalde det min etik. Kort fortalt drejer det sig om at vise respekt, ydmyghed og ansvarlighed. Respekt for de pårørendes tab og sorg, men også for den afdøde. Ydmyghed og ansvarlighed, fordi for mig er det ikke bare et dødt menneske jeg har med at gøre, - jeg har at gøre med et menneske der er død. For mig ligger der en verden til forskel i disse to udsagns betydning. Når jeg ifører afdøde sit tøj, er det meget vigtigt for mig at håndtere afdøde, som jeg ønsker det for mine nære og mig selv, når tid er. Det er bl.a. også her, at mit kvindelige »omsorgs-gen« kan få lov til at folde sig ud.

Men det kræver vel også lidt armkræfter, når en afdød skal håndteres? - Ja, det gør det, men her har jeg jo så Rejner at trække på. Det er iøvrigt vigtigt for mig, at afdøde ligger så naturligt, som det nu er muligt i denne situation. Når de pårørende er til stede under ilægning og påklædning, spørger jeg til, hvad de gerne selv vil eller kan være med til. En finder det meget stort at kunne se

afdøde ligge i sin kiste. En anden vil måske gerne have lov til at rede håret en sidste gang på afdøde og en tredje vil have det godt med at have hjulpet til med at bære afdøde over i kisten. Der er altså vide grænser for, hvad de pårørende kan være med til, men så længe det foregår på en etisk smuk måde er jeg indstillet på at strække mig meget langt.

Hvordan gik det til, at du blev bedemand? - At jeg blev bedemand var lidt tilfældigt. Jeg stod foran et af de sporskift, som livet engang imellem tvinger os til, da en kollega tilbød mig jobbet som bedemand i hans forretning. Jeg fandt hurtigt ud af, at jeg her var kommet på rette hylde og mine 2 1/2 år der var vel at betragte som en slags mesterlære. Det har så igen ført til, at jeg med min samlever Rejner fik lyst til at starte egen begravelsesforretning. Oprindelig er jeg kontoruddannet og har været ansat i den offentlige administration i mange år. Som bedemand kan jeg bruge mig selv på mange flere måder. Udover det kontormæssige har jeg her mulighed for at bruge min kreative og organisatoriske side. Jeg har altid holdt meget af at synge, og det er en stor fordel, at kunne som bedemand. Derudover syr jeg selv dyner, puder og indmad til kisterne efter behov, ligesom jeg sammen med Rejner kreerer og selv laver vores markedsføringsmateriale.

Hvad er det sværeste eller vigtigste i dit arbejde? - For mig er det meget vigtigt at være medmenneskelig og prøve at sætte mig ind i lige præcis hvad der er brug for hos dem, som lige har mistet en af deres kære. Her kommer det mig til gode, at jeg i en årrække arbejdede som frivillig i Aabenraa Selvhjælpscenter. Her har jeg deltaget i mange kurser og arbejdet med kriseramte, sorg/konflikt-håndtering og selvmordsforebyggelse.

Hvad er det for udfordringer du møder? - Hver gang jeg møder pårørende og efterladte, må de kunne forvente et personligt, professionelt engagement og medmenneskelig støtte i den situation, de nu befinder sig i. Her udfordrer jeg mig selv hver gang, og gør mit allerbedste. Det skulle gerne blive en mindeværdig afsked, og for at vi kan nå dertil, kræver det, at jeg kan skabe ro og tryghed i den svære situation de står i. Det er også meget vigtigt, at jeg yder en kompetent vejledning, da det betyder meget for de pårørende, at de også efter begravelsen har det godt med de beslutninger, de træffer i forbindelse med dødsfaldet.

Hvilke etiske overvejelser gør du dig selv, når et menneske dør? - Tankerne er hver gang mange - for

en ting er sikkert, nemlig at vi mennesker efterlader mange tydelige spor, som gør, at de efterladte for altid vil bære os med sig videre i livet. Som en nær ven sagde til min søn Lars efter, han havde mistet sin far: »Du vil finde ud af, at den kære far du har mistet, ikke er uundværlig, men dog helt uerstattelig«. Vi har jo også borgerlige begravelser, hvor det er os som bedemænd, der forestår højtideligheden og ikke en præst. I begravelsestalen, som vi skriver ud fra det familien fortæller os om afdøde, er der brug for tanker og ord, som familien kan reflektere over og have gavn af i sorgens stund.

Kan der også være brug for dig som sjælesørger? - Ja, det kan der godt. Her er det igen min intuition, eller et udtrykt ønske der er afgørende for, om jeg også bruger den side af mig selv. Egentlig mener jeg, at det er en meget vigtig del af mit arbejde som bedemand, at kunne være sjælesørger. F.eks. hvis det er et selvmord jeg kommer ud til. Så er jeg ofte den første de pårørende taler med efter politiet. De pårørende er naturligvis chokerede og er efterladt med et stort »hvorfor!« Hvorfor har en af mine

Kirsten & Rejner

kære valgt døden? Her kan være store og voldsomme følelser på spil. Som bedemand skal jeg også kunne rumme disse reaktioner. Så her er der ofte behov for, at jeg kan yde en vis form for terapi. Jeg er iøvrigt i gang med en 4 1/2-årig uddannelse som familierapeut, for at kvalificere mig yderligere i mit arbejde.

Er det ikke meget svært at være bedemand, når det gælder børn og unge? - Jo, det er det. Jeg møder jo forældre, for hvem det værste her i livet er sket. Det som alle forældre frygter. I den situation er det vigtigt, at jeg hjælper forældrene til at kunne tage afsked på en måde, så den sørgelige begivenhed kan blive smuk og mindeværdig til trods for den store sorg. Jeg ser det også som min meget vigtige opgave, at sørge for, at forældrene får al den tid og ro til at tage afsked, som er så nødvendig for dem.

Kan man skille privatpersonen Kirsten fra bedemanden Kirsten? - Nej, det tror jeg ikke man kan. Det er jo fordi jeg er den, som jer er, at jeg har valgt at blive bedemand. Jeg mener også, at det er det, der gør, at jeg er autentisk. Som bedemand er det klart, at jeg kan have en alvorlig mine på, men ellers er jeg et meget livsglad menneske. I dagligdagen er jeg meget til smil, og jeg tror det hænger sammen med, at netop fordi jeg kender sorgen, føler jeg glæden mere intens. Man kan måske sammenligne det lidt med klovnens, han ler og laver sjov det ene øjeblik og i det andet fælder han tårer. Det er derfor, vi har det så fortræffeligt i hans selskab.

Som en pårørende sagde til Rejner og mig: » Det er godt at komme ind her til et par venlige og smilende bedemænd, for sorgen er jo vores og ikke jeres«. Det er sådan det skal være. Det er jo ikke mig som bedemand, der skal pådutte eller føre regnskab med graden af de pårørendes sorg.

Hvordan har du det selv med døden? - Jeg er nok ikke meget anderledes end de fleste mennesker hvad døden angår. Jeg er naturligvis også bange for at miste mine kære. Trods alt har jeg mistet både min mand, min mor og far og andre nære pårørende. Så rent privat har jeg også haft døden tæt på og kender sorgen.

Men jeg er ikke bange for døden og heller ikke bange for selv at dø. Jeg er afklaret med, at døden også er en del af livet. Jeg anser det også som vigtigt at være med til at afmystificere begrebet, og forklare, at glæde og sorg kan gå hånd i hånd. Glæde over de oplevelser man havde med afdøde, sorg over ikke igen at skulle opleve sammen med afdøde. Døden kan være smuk, bare vi tør gå den i møde.

Tekst: Leif Bruun